

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12306
Tarih : 13.06.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sağlık Hizmetleri Temel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.13.06.2025

Necla DEMİR

Ağrı Milletvekili

GENEL GEREKCE

Doğum sonrası dönem, kadınların hem biyolojik hem de psikolojik olarak en çok zorlandıkları evrelerden biridir. Bu dönemde kadınların önemli bir bölümü, “doğum sonrası depresyon” (PPD), “anksiyete bozuklukları” ve diğer psikolojik sorunlarla karşı karşıya kalmakta; ancak bu zorluklar çoğu zaman görünmez kılınmakta ve yeterli destek hizmeti sunulmamaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü’ne (DSÖ) göre, doğum sonrası depresyon, yeni doğum yapmış kadınların yaklaşık %14’ünü etkilemektedir. Bu oran, gelişmiş ülkelerde %10 civarında iken, gelişmekte olan ülkelerde daha yüksek seyretmektedir. Türkiye’de yapılan bir sistematik derleme ve meta-analiz çalışmasına göre, doğum sonrası depresyon prevalansı %23,8’dir. Gelişmiş şehirlerde bu oran %21,2 iken, gelişmekte olan şehirlerde %25’e çıkmaktadır. Başka bir çalışmada ise bu oran %32,6 olarak tespit edilmiştir; en yoğun dönem doğumdan sonraki 4–6 haftalık süreçtir.

Kadınların doğum sonrası psikolojik destek hizmetlerine erişimindeki sorunlar, yalnızca sağlık sisteminin yapısal eksiklikleriyle sınırlı değildir. Aynı zamanda, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, ataerkil normlar, kadına yüklenen bakım rolleri ve sosyal baskılar, kadınların ruhsal sağlık ihtiyaçlarını ifade etmelerini zorlaştırmakta, bu sorunların teşhis ve tedavi edilmesini geciktirmektedir. Özellikle kırsal bölgelerde ve geleneksel toplum yapılarında bu durum daha da derinleşmektedir.

Mevcut sosyal politika yaklaşımları, kadının doğum sonrası ihtiyaçlarını çoğu zaman yalnızca “anne” kimliğiyle sınırlandırmakta; kadınları bakım veren özneye indirgemekte ve ruhsal sağlık gibi bütüncül destek ihtiyaçlarını geri plana itmektedir. Kadının toplumsal hayattaki yerini aile içerisindeki konumuyla tanımlayan politikalar, doğum sonrası dönemi yalnızca nüfus artışı ve çocuk bakımı çerçevesinden değerlendirmekte; kadınların ruhsal ve duygusal gereksinimlerini görünmez kılmaktadır. Bu yaklaşım, hem kadınların birey olarak sağlık hakkını ihlal etmekte hem de toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştiren bir çerçevede şekillenmektedir. Kamusal

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat EőitliĐi
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, alıőma ve Sosyal İőler
Tarih: 16-6-2025	Esas No:2/3161

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŐK.LİĞİ
13 Haziran 2025
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
13 Haziran 2025
No: 1644514

sağlık politikalarının, aile merkezli değil; birey temelli, hak odaklı ve toplumsal cinsiyet eşitliğini önceleyen bir anlayışla yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda ruh sağlığı hizmetlerinin kamusal bir hak olarak görülmesi ve doğum sonrası döneme özgü ihtiyaçların toplumsal cinsiyet perspektifiyle ele alınması, kadınların bireysel sağlık haklarının ve toplumsal eşitlik taleplerinin karşılanması açısından elzemdir. Kadınların yaşam kalitesini ve haklarını doğrudan etkileyen doğum sonrası ruhsal sağlık süreçlerinin kamu tarafından güvence altına alınması ve bu hizmetlerin yaygınlaştırılması bu yasa teklifinin temel gerekçesini oluşturmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'na, kadınların doğum sonrası dönemde karşılaştıkları psikolojik sorunlara karşı koruyucu, önleyici ve destekleyici sağlık hizmetlerinin sistematik biçimde sunulmasını öngören bir ek madde eklenmektedir. Doğum sonrası depresyon ve benzeri ruhsal sağlık sorunlarının erken teşhisi, tedavisi ve danışmanlık hizmetlerinin kamu güvencesiyle sunulması, hem bireysel sağlık hakkının korunması hem de toplumsal cinsiyet temelli sağlık eşitsizliklerinin giderilmesi açısından önem taşımaktadır. Maddenin ikinci fıkrası, bu hizmetlerin kapsamı ve uygulanmasına dair esasların ikincil mevzuatla (yönetmelik) belirlenmesini öngörerek uygulamada esneklik sağlamaktadır.

MADDE 2- Kanunun Resmî Gazete'de yayımı ile birlikte yürürlüğe girmesi, doğum sonrası dönemde desteğe ihtiyaç duyan kadınların bir an önce bu hizmetlerden yararlanabilmesi açısından gereklidir.

MADDE 3-Yürütme yetkisinin Cumhurbaşkanı tarafından kullanılacağı hüküm altına alınmaktadır. Bu hüküm, Anayasa'nın 104. maddesi doğrultusunda düzenlenmiştir.

SAĞLIK HİZMETLERİ TEMEL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Doğum sonrası psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmeti

EK MADDE 20- Kadınlara yönelik doğum sonrası depresyon ve diğer psikolojik risklerin erken teşhis ve tedavisi ile psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetleri Bakanlık ile Bakanlıkça yetkilendirilmiş diğer sağlık kuruluşlarınca yerine getirilir. Bu hizmetlerin kapsamı, sunum şekli ve uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.